

Abunawas

Yakan

Abunawas

as told by
Mangkabong
of
Bohe' Baka
Lamitan, Basilan
in
1972

Arranged by Dietlinde Behrens

Illustrations by
Teng Ilul

SUMMER INSTITUTE OF LINGUISTICS-Philippines, Inc.
TRANSLATORS **1987** PUBLISHERS

Published
in cooperation with
Bureau of Elementary Education
and
Institute of National Language
of the
Department of Education, Culture and Sports
Manila, Philippines

Funds for the production of this publications were provided
by the Canadian International Development Agency, Ottawa and
the Alberta Agency for International Development, Edmonton.

Additional copies of
this publication
may be obtained from:

BoDep
Box 2270
Manila

Yakan
Abunawas
Folk Hero

50-24-587-8C 54,120P-876016N
ISBN - 971-18-0060-8
Printed in the Philippines
SIL Press

Tagna'annen niya' dembuwa' lella miskin, ēnnen Abunawas. Manjari Abunawas miya'an, mabaya' iye maghinang, mabaya' iye magbadja', mabaya' iye magkellu, bu ga' niya' bisan duhungnen, ga' niya' kābewne. Iye tahnangnen maglunsul ellew duk sangem, magpiha usaha, bu ga' ne pa'in masi niya' usahanne. Dembuwa' ellew, mekepikil iye duk tege baya' iye maganda. Pa'in pamikilnen, ingge ente', pa'inne, dende kinabaya'anku inin duk mekesulut akuhin. Bang duma'in du, pa'inne, kuwe' akkalkun duk bang duma'in du kuwe' pamikilkun, ga'i ku mabaya' maganda.

Dembuwa' ellew, niya' dembuwa' a'a bahi' tege anak, hap pī iye. Mabaya' iye si anakne miya'an, hātine pī iye mayam kaw-kaw iye kabaya'an we' anaknen. Manjari pagtekkane la'i, tinestingan we' ne pamikil dendehein, bang kaw magtewwa' duk pamikilnen. Dembuwa' bissā pa'inne si dendehein, "Ekka pahap sapi'bi si lame iyan." Sakali' nambung dendehein, pa'inne, "Ingge, Abunawas, sapi'in?" Pa'inne, "Ga' takitenu sapi' niya'-niya' si lame iyan?" Pa'in dendehein, "Dupang kew hati', Abunawas, ēnnanu sapi'in bu manuk iyan." Ga' maganda Abunawas si miya'an. 'Kalna dupang,' pa'inne, 'dende iyan, ga'i makasabut magbissā.' Ga' iye maganda.

Dembuwa' ellew lumengngan Abunawas pī si tabu'. Pagpīne si tabu', ga' pe iye umabut si tabu', magsampang iye dembuwa' a'a bahi' lella duk dembuwa' a'a bahi' dende. A'a bahi' lellahin magpanangkit tebbu, a'a bahi' dendehin magbimbit beteng dembuwa'. "Aha," pa'in Abunawas, "ka'am hep iyu' Abu', ka'am hep iyu'," pa'inne, "Apa'." "Awe'," pa'in a'a bahi' lellahin duk pa'in a'a bahi' dendehin, "Buyung." "Bakas amban ka'am," pa'inne. "Bakas kami," pa'inne, "nabu'." "Bennal," pa'in Abunawas, "bang makajari," pa'inne, "niya' bissāku si ka'am." "Na we'ey," pa'in a'a bahi' dendehin, "ga'i makajari" pa'inne, "Buyung. Ine ente' bissānu ley," pa'in a'a bahi' dendehin. "Bang makajari," pa'inne, "Abu', tahebanku koknu iyan, bang ga'i kew mabaya' tinaheban koknun, iye bakbasanku lengngennen a'a bahi' lella iyan."

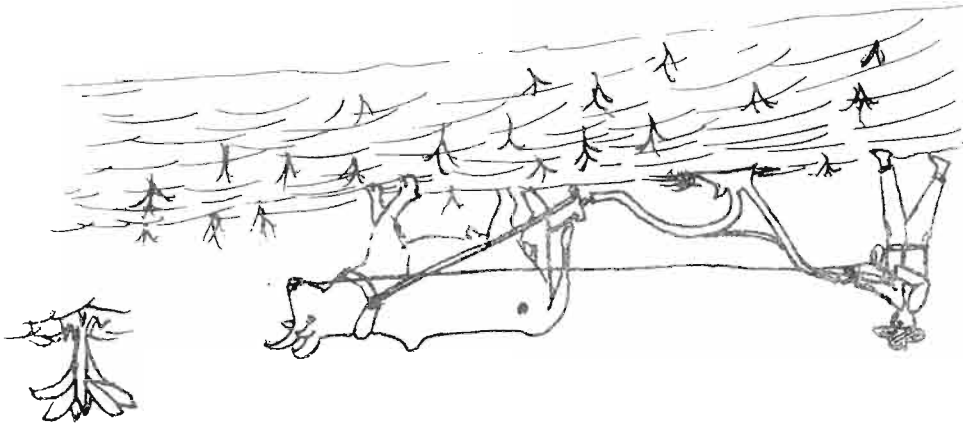
Ana, bu ne pī tinalew a'a bahi' dendehin duk a'a bahi' lellahin, magubas siye padiyata', kalna bang we'ey tinaheban kokden duk binakbasan lengngenden. Manjari bu magubas a'a bahi'in, ga' niya' tamanan. Arak pettud napasden si pamagubasan. Ilupug we' Abunawas. Pagtekka la'i si luma', magaka si anaknen. Tege anak dende dembuwa'-buwa', a'a bahi' dendehin duk a'a bahi' lellahin, tege anak dende. Pa'inne, "Dende," pa'inne, "arak ne kami matey, arak

tinaheban kok kamihi duk arak binakbasan lengngen kamihi." Pa'in anakne budjangan, "Kabahi'nun," pa'inne, "teggel ne kew si dunya Amma' duk Ina', ga'i tasabutnu bang ine hāti tinaheben koknun. Hātine ley," pa'inne, "a'aley," pa'inne, "mabaya' nginum beteng, hātinen," pa'inne, "mabaya' miya'an mangan tebbu."

Manjari mikil-mikil Abunawas, pa'inne, 'Bang kuwe' ī', pa'inne, 'hāp pamikil dende iyan.' Tege pikilan Abunawas maganda la'i si dende miya'an. Paghulangkad Abunawas mana'ik luma'. A'a bahi' dendehin duk a'a bahi' lellahin tuli ne, lupayan siye bakas mamagubasin. Pagtakite we' dendehin, "Ka'u hep iyu'," pa'inne pu si Abunawas. "Aku", pa'in lellahin, pa'in Abunawas. Sakali' missā dendehin, "Da'a kew mana'ik," magtalus mana'ik Abunawas. Pagpana'ik Abunawas, pagla'i data' luma', "Da'a kew," pa'inne, "ningkolo'", ningkolo' Abunawas. Humali-hali pahap Abunawas, magbellat ne dendehin pinahali-hali Abunawas, bahasa binellatan pabākan, ineddō'an u'an. Pegge' ubus ne magbellat, pa'in dendehin, "Da'a kew," pa'inne, "Abunawas, pabāk," paghulangkad Abunawas pabāk. Mikil-mikil Abunawas, 'Bang kuwe' ī', pa'inne, 'dende inin tege pamikil duk dende inin tege akkal.' Pegge' tahak ne binella dende miya'an, binettad ne we' ne

kinakanin; duk kennahin duk loho'in inānan tolangnen kēmon, isi hadja pamakan Abunawasin. Pegge' na'an ne binettad we' ne, pa'in dendehein pu si Abunawas, "Da'a kew mangan, Abunawas." Paghulangkađ Abunawas mangan. Ubus mangan Abunawas, binangun ne we' ne sa'inen duk samanen. Pagbangun, "Iyu'," pa'inne, "mangan ne ka'am, Amma', Ina', a'ate tu bakas ne pinakan." Ubus mangan a'a bahi'in, a'a bahi' dendehein duk a'a bahi' lellahin. Paghulangkađ Abunawas maganda ellew miya'an. Pa'inne, "Kuwe'itu maganda ku si anaknun." Tineyma' we' a'a bahi' dendehein duk a'a bahi' lellahin. Manjari, pandak-pandakte hadja, ubus ne siye kinawin.

Pegge' ubus ne siye kinawin, sigpit pamikil Abunawasin, niya' ne andane bu gana' pangusahane. Pa'in Abunawas, "Ine ne pamikilnu inin. Ga' niya' pangusahate bisan pagbadja'ante ga' niya'." "Kalna, ga' niya' kābewte," pa'in andanen. "Da'a kew," pa'inne, "suse, bang mabaya' kew," pa'inne, "magbadja', ngindam ku pī si nakura'in." Niya' nakura' diyalem paglahat, tiyap-tiyap nakura' maka'atas si anak-apu'ne. "Na bang makajari," pa'in Abunawas, "pī kew," pa'inne, "indamanun kite duk niya' pagbadja'ante."

Paghulangkad anda Abunawasin bu pī si nakura'in. "Hap pitu ku, Nakura', bang makajari si ka'u, ī' gana' pagbadja'an kami, gana' ka'elluman kami, bu ī' niya' labas-labas Abunawas. Indamanun ku dahu' kābew, bisan sa' de ellew, duwe ellew, diyata' tellu ellew pagbadja'an kami, duk du niya' ka'elluman kami duk Abunawas." Pa'in nakura'in, "Makajari," pa'inne, "dende, indamante kew. Niya'," pa'inne, "sapi'ku bē badja'an. Subey," pa'inne, da'akun ne inipat pu si Abunawas. Magbahagi' kite bi anak. Bang nganak, duwe tedembuwa' kite, dembuwa'in si aku dembuwa'in si ka'am." Bino'o ne we' ne sapi'in.

Pagtekkane la'i si luma', inakahan ne we' ne Abunawas. Pa'inne, "Abunawas, tiya' ne pagbadja'anten, mekebo'o ku dambuwa' sapi', subey ga'i ne dina'ak pinapole' dahu', pegge' ga' niya' kābewte, ga' niya' sapi'te. Dina'ak ne inipat si ka'u, dina'ak ne pagbadja'an, dina'ak pina'anakan. Bang ko' maka'anak duwe tedembuwa' kite bi, dembuwa' si kite, dembuwa' si nakura'in." Pa'in Abunawas, "Sa'ingge panganak sapi' iyan, bu kalna iyu' lella." "Na bisan ne," pa'in andanen, "pegge' dina'ak pagbadja'an miya'an si kite." "Na, hāp ne," pa'in Abunawas, "kajari ne, ipatte ne. Bang nganak sapi' iyan, magbahagi' kite anak, bang ga'i isab nganak ga' we' si iye."

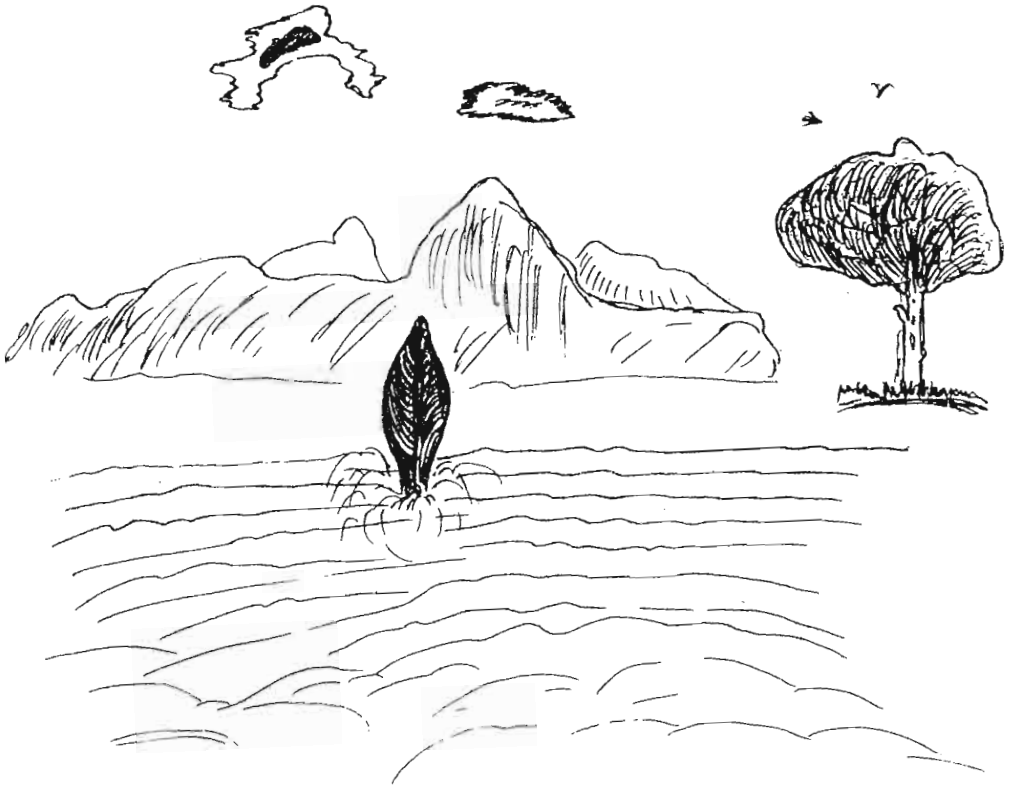
Bu ne magbadja'. Ubus magbadja' ga'i ngatu nganak sapi'in. Sa'ingge panganak sapi'in bu lella. Pegge' magagad-ki-magagad, ga'i ngatu nganak sapi'in. "A, bennal kew hati', Abunawas, ga'i hati' nganak sapi' iyan, iyu' hati' asal lella. Bu ga'i ngatu nakura'in bang ga'i kapagbahagi' anak." "Sa'ingge," pa'in Abunawas, "pagbagahi' anak bu ga'i nganak sapi'in." "Na ambat ne," pa'in andanen, "hap pī ku akahanku."

Paghulangkad andanen hap pī si nakura'in. Pa'inne, "Nakura', hap pitu ku si ka'u, subey kew meketuhut aku kuwe'itu." "We'ey te'," pa'in nakura'in, "ine sababley hangkan ku eddo'nu." "Eddo'te kew, sigpit manamal bang ga'i kew meketuhut aku. I'," pa'inne, "maganak meto'aku lellahin." "O," pa'in nakura'in, "we'ey kew isab eddo'nu ku kabahi'ku. Aku pe nakura' diyalem paglahatin, eddo'nu ku we' nganak meto'anu lellahin! Lellahey manganakin bu luwal manganakin dende, bang lella ga'i," pa'inne, "nganak." "A, ga'i hati' nganak lellahin," pa'inne, "Nakura'?" "A," pa'inne, "ga'i." "Na, bang ga'i," pa'inne, "nganak lellahin, da'a pala'ihun sapi'nu ley. Sababnen, ga'i nganak sapi' lellahin. Bekkatan hadja kami magipat, ga'i," pa'inne, "nganak, pegge' lella. Bang ga'i nganak lellahin, ga'i ne ipat kami sapi'nu ley." "Na ambat ne,

pituhun ne," pa'in nakura'in, "eddo'ku sa'.
Kajari ne," pa'inne, "da'a ne ipatun bi,
lella hati'."

Pagtekka si luma', inakahan ne we' ne
Abunawas. "Na sa'ingge," pa'in Abunawas,
pa'inne si andanen, "magtewwa' ne ka'am duk
nakura'in?" Pa'inne, "Magtewwa' ne miya'an.
Asal magbennal ne iye asal ga'i ko' nganak
bang lella." "Na, to'o," pa'in Abunawas.
"Hāp," pa'in Abunawas, "sinumbali' sapi'ne
iyan, gana' la'ukte." "O, da'a ella," pa'in
andanen, "sa'ingge panumbali'nu iye bu
binna'an iyu' alata' a'a." "A," pa'inne,
"bisan. Pinadupang kite we' nakura' iyan,
andang du kite miskin, pinadupang kite.
Sumbali'ku," pa'inne.

Na sinumbali' we' Abunawas sapi'in. Ubus
sinumbali' we' ne, iye hadja ineddo'in
engkonen. Pagubus sinumbali' we' ne, tinanem
we' ne engkonen diyalem badja', si bakas
pagbadja'annen. Ubus tinanem we' ne, magubas
ne pī si nakura'in. Pa'inne, "Nakura', hap
pitu ku si ka'u suse." "Ine ente' susehin,"
pa'in nakura'in. Pa'inne, "Iye mekesusehin,
f'" pa'inne, "limorok sapi'nun dem lowang,
bu ga'i ne takite baranne ley, luwal sa'
engkone mapaguwa'-guwa'in. Subey amban
ka'u, labi me' tindegnun, subey ku
tulungnu, pagtabangte bi mellutan sapi'ley
duk gumuwa' balik. Kalna," pa'inne, "ī'

diyalem lowang, engkone sa'
mapaguwa'-guwa'ley."

Maglupug sampay nakura'in duk me'
tindeggen hap pī. Pagtekka siye, tala pe,
to'o so'osa patikal-tikal ne engko sapi'in,
bu barannen ga' ne na'an. Magtalus missā
Abunawas, "Pasamet ka'am, tiya' ne sōng
litep." Dinulapahan ne we' Abunawas engko
sapi'in, patabang ne sinduwehin, bino'o we'
Abunawas mellutan sapi'in. Paganu iyu',
pettud engko sapi'in, na lepas barannen,
iye ta'eddo'in engkonen. "Na ga' dapat,"
pa'inne, "Nakura', pettud engko sapi'nun."
Kinokos we' Abunawas ine mana'anin. Ga'
niya'. A, lepas sapi'in, luwal engkone
matimbulin. Na, ga' niya' tahinang we'
nakura'in, pegge' duma'in isab pagtu'udan
Abunawas, ī' limorok dem lowang, lepas
sapi' nakura'in.

Mikil-mikil nakura'in. Sakali' tekka si
luma', pa'inne, "Hatu," pa'inne,
"tapadupang ku we' Abunawas. We'ey"
pa'inne, "sapi'ku managhā' dem datag
duma'in dem lowang, managhā' lepas la'i dem
pamadja'anne ley. Bang sa ī'," pa'inne,
"pinadupang ku hati' we' Abunawas," pa'in
nakura'in. Manjari paghulangkad nakura'
miya'an, dina'ak we' ne pī me' bata'anne pī
pu si Abunawas.

Pagtekka la'i si luma' Abunawas tinilew
Abunawas, bang ine aka me' bata'an sultan

miya'an. Pa'inde, "Hap pitu kami, dina'ak kami we' nakura'in pitu si ka'u, iye uldinne si kamihin, dina'ak," pa'inne, "pinasungi'an pabākanbin." Sakali' nambung Abunawas duk andanen, pa'in andanen, "Makajari ne ka'am sungi' lu'u data' u'anku iyan. Subey da'a hadja ka'am mange'. Bang mange' ka'am," pa'inne, "ga'i makajari, kaw basse' tapokun, bang sungi' makajari, subey bang mange' ga'i makajari." Ga' polsigi pasungi' me' bata'an, ga'i siye bahani sungi', sababnen bang ne kite sungi', mange' ne kite.

Pagtekka la'i, magaka siye si nakura'in, me' bata'annen. "Na, sa'ingge," pa'in nakura'in, "tapasungi'anbi du pabākan Abunawasin?" Pa'inne, "Ga'," pa'inne, "Nakura'." "We'ey," pa'inne, "ga' pasungi'anbi?" "Dina'ak kami sungi' subey ga'i kami dina'ak mange'. Sa'ingge pasungi'te bang ga'i kite mange'?" "A na, bennal," pa'in nakura'in, "bang kite sungi' subey kite mange', bennal," pa'inne, "pu Abunawasin."

Manjari dembuwa' ellew, makapikil ne isab nakura'in hap pī si luma' Abunawas. Nganda'ak ne isab si me' bata'anne hap pī pu si Abunawas. Pagtekka la'i tinilew ne isab we' anda Abunawasin, bang ine akaden. Pa'in me' bata'an nakura'in, "Dina'ak kami hap pitu we' nakura'in, ga'i ko' iye humali

ellew duk sangem, duk ga'i iye kapatuli ellew duk sangem luwal ko' magbegeddu goyakin. Dina'ak iningketan si ka'u." Pa'in anda Abunawasin, "Agadun bi ku dayi'-dayi', niya' dahu' eddo'ku." Inagadan isab we' me' bata'an nakura'in. Pa'inne, "Hap luma' ne ka'am. Makajari ne," pa'inne, "akabi iyan. Akahanunbi nakura'in, subey bo'ohanun aku iye inin. Tiya' niya' umus de ubag, da'akun aku ilubid si nakura'in duk niya' pangingket goyakin."

Pagtekka bata'an nakura'in la'i si luma', pa'in nakura'in, "Ine," pa'inne, "ka'ingketan du we' Abunawas goyakin?" Pa'in me' bata'annen, "Ka'ingketan," pa'inne, "Nakura', subey," pa'inne, "ga'i ko' ka'ingketan duk lubid, ga'i ka'ingketan duk basi', subey dina'ak ilubid si ka'u umus inin duk ko' niya' pa'ingket goyakin. Iye ko' kapa'ingket goyakin, subey pa'in ilubid. Manjari dina'ak ilubid si ka'u umus inin." Magtalus tumondok nakura'in, sa'ingge kamanjarinen umus si' ilubid hinang ingket goyak. Ga'i makajari ilubid umusin. Ga' dapat nakura'in ga'i talubidne umusin, ga' tasongne Abunawas ga' ka'ingketan goyakin, gana' pangingket iye. Ga'i talubid we' ne umusin.

Dembuwa' ellew mikil-mikil ne pa'in nakura'in, "Bang sa inin lessa a'a inin, hatu si dembuli bahangi binasaku we' ne duk

hatu si dembuli bahangi hatu iye tahinang
 nakura'in, Abunawas inin. Ine ente'
 pangakkalku iyehin," pa'inne. Manjari
 dembuwa' akkalne, kinabaya'an we' ne anda
 Abunawasin. Kalna hangkan kinabaya'an we' ne
 anda Abunawasin sali' akkal Abunawasin duk
 andanen. Sakali' kinabaya'an we' nakura'in
 anda Abunawasin, mabaya' isab anda
 Abunawasin si iye. Mabaya' bang bino'o
 magbissā, mabaya' bang bino'o
 magmiting-miting. Mala'ingkan, bang
 diyalem ga'i du mabaya'. Pegge' tapandoga
 we' Abunawas kinabaya'an andanen we'
 sultanin, ī' ne isab magbettaḍ pamikil
 Abunawas. Pa'in Abunawas si andanen, "Bang
 makajari, pī kew," pa'inne, "indamanun kite
 sin si nakura'in. Tiya' ku dahu' musey,
 hinangte," pa'inne, "kapital sinin, duk du
 niya' usahate." "A, makajari hadja," pa'in
 anda Abunawasin, "sababnen, kuwe'itu
 nakura' iyan," pa'inne, "kuwe'-kuwe'
 mabaya' si aku, bu aku ga'i du ku mabaya' si
 iye. Indamanne ku iyan sin. Piye hatu,"
 pa'inne, "kabaya'annun?" Pa'inne, "Ga'i
 ekka, bisan hadja da hatu, atawa duwe
 hatu, diyata'," pa'inne, "tellu hatu."

Lumengngan ne anda Abunawasin pī si
 nakura'in. Pagtekka la'i, "Na, ine,"
 pa'inne, "dende kabaya'annun, we'ey kew hap
 pitu?" "Hap pitu ku si ka'u, bang makajari
 indamanun ku de ngibu pilak." "Hinangnu

ine?" "Tiya'," pa'inne, "da'akku musey Abunawas hinangne," pa'inne, "po'onan duk," pa'inne, "niya' kapital kami." "A," pa'inne, "awe' makajari. Indamante kew de ngibu, subey," pa'inne, "inin: magjanji' kite bang lumikut Abunawas, hap piyu ku pa'in si luma'nu sawe'ante kew." "Awe'," pa'in anda Abunawasin. Initungan pilak de ngibu, ubus initung pilakin sinōngan ne pī si anda Abunawasin.

Hap luma' ne anda Abunawasin. Tekka la'i si luma', "Sa'ingge," pa'in Abunawas, "niya' du sin?" "Niya'." "Piye?" "De ngibu." "Uy, ekka ne pahap." "Pihun duk ekka kapitalnu." "Na, hāp, enna'un ne pilak iyan, magaka kew pī si nakura'in, pa'inun patulak ne ku."

Balik ne isab anda Abunawasin, pa'inne, "Nakura', alata'nun, ī' ne intirigahanku si ellakun Abunawas, subey dina'ak kew inakahan we' Abunawas, bang gana' baya-baya sumu patulak ne iye magusaha." "Na hāp. Awe' bang patulak sumu, bang patulak sumu ellew, sumu sangem hap piyu ne ku." "A, makajari," pa'in anda Abunawasin.

Pagtekka iye, magaka la'i pu Abunawas. Pa'in anda Abunawas, "Iye pa'in nakura'in, bang patulak kew ko' ellew, sangem hap pitu iye si aku." "Na hāp nanggup du kew, da'aknu du hap pitu nakura'in." "Nanggup, da'akku ne ī' hap pitu bang kew lumikut."

Lumengngan ne Abunawas ellewin pagsangemin tekka ne nakura'in. Ine kew inin, ga' hep lumengngan Abunawas. Iye bahannen maghinang kahun diyalem sabet. Ubus hinang we' ne kahunnen, bino'o we' ne magdiyata' luma', binettad si pidjū, pidjū luma'ne. Pagsangem itu' tekka ne nakura'in. Abunawas ga' ne na'an, patulak ne. Mala'ingkan duma'in patulak subey patapuk.

Pagtekka nakura'in la'i si luma' Abunawas, magmiting-miting ne siye duk anda Abunawasin. I' hep Abunawas tekka. Pagtabatik we' andanen, pa'inne, "Nakura', patapuk kew, iyu' Abunawas, kaw kite papateyne, tiya' kite duwang-duwangan ga' niya' sawe'-sawe'te." "Antag ku ente' inin patapuk," pa'in nakura'in, "taw kite takasuwa'." Pa'inne, "Bang mabaya' kew ga'i takasuwa', pī kew," pa'inne, "dem kahun miya'an. Bisan," pa'inne, "lu'u magine-ine Abunawas lu'u diyalem luma', da'a kew kebbutan duk kew ga'i takite. Bang kew iyan takite bugtu' hadja pinapatay kite we' Abunawas."

Aha, ī, hep nakura'in magubas pī diyalem tu'ung, magdiyalem kahun, ī' ne pabāk la'i diyalem kahunley, ga'i ne bisan magnapas duk ga'i tabatik we' Abunawas. Pagtekka Abunawas, pagpana'ik Abunawas amban diyawa'in, nalus-nalus pī si kahunley. Magtalus ilansang we' ne hinaget. A na, ga'

ne kebbutan nakura'in, tinalew kaw takite Abunawas.

La'i ne nakura'in dem kahun ga'i ne bisan magnapas, ahat-ahat sa napasnen duk ga'i kata'uhan we' la'i iye. Pagta'abut ellew, iye bahan Abunawasin, iye tarabahunen la'i si luma'ne inatal, pininta we' ne kahunin, ginis-ginisan pinta. I' ne mapote'in paminta kahunin, i' ne mabiluhin, i' ne gaddung, i' ne peyat, i' ne binaning, i' ne kunit, i' ne taluk. A na, pagpayam kahunin makasinna-sinna kuwe' bantuk bulu manuk-manuk kahunin, duk pinanji-panjihan we' ne.

Ubus pininta we' ne kahunin, pi si luma' nakura'in. Pagtekka la'i, "Na Abunawas, tekka ne kew amban tulakan?" Pa'inne, "Tekka ne," pa'inne, "hangkan ku hap pitu. Antag nakura'in?" Pina'in, "Lu lumengngan, inday bang tungan iyan." Pa'inne, "Bang si miya'an tu'u, niya'," pa'inne, "tabo'oku amban patulakanku, pabellihanku si ka'am. Manuk-manuk ta'u magbissā, ta'u," pa'inne "missā manuk-manukley. Subey," pa'inne, "diyalem kahun, ga'i," pa'inne, "takite. Subey," pa'inne, "bang bino'o magbissā, nambung." "Alla na," pa'in anda nakura'in, (pitu' anda nakura'in,) pa'inne, "Abunawas, bo'ohun hap pitu, belli kami bisan ga' tu'u ella kamihiin, belli kami." "Na," pa'inne, "bang magsulut kite bi awe'." "Piye,"

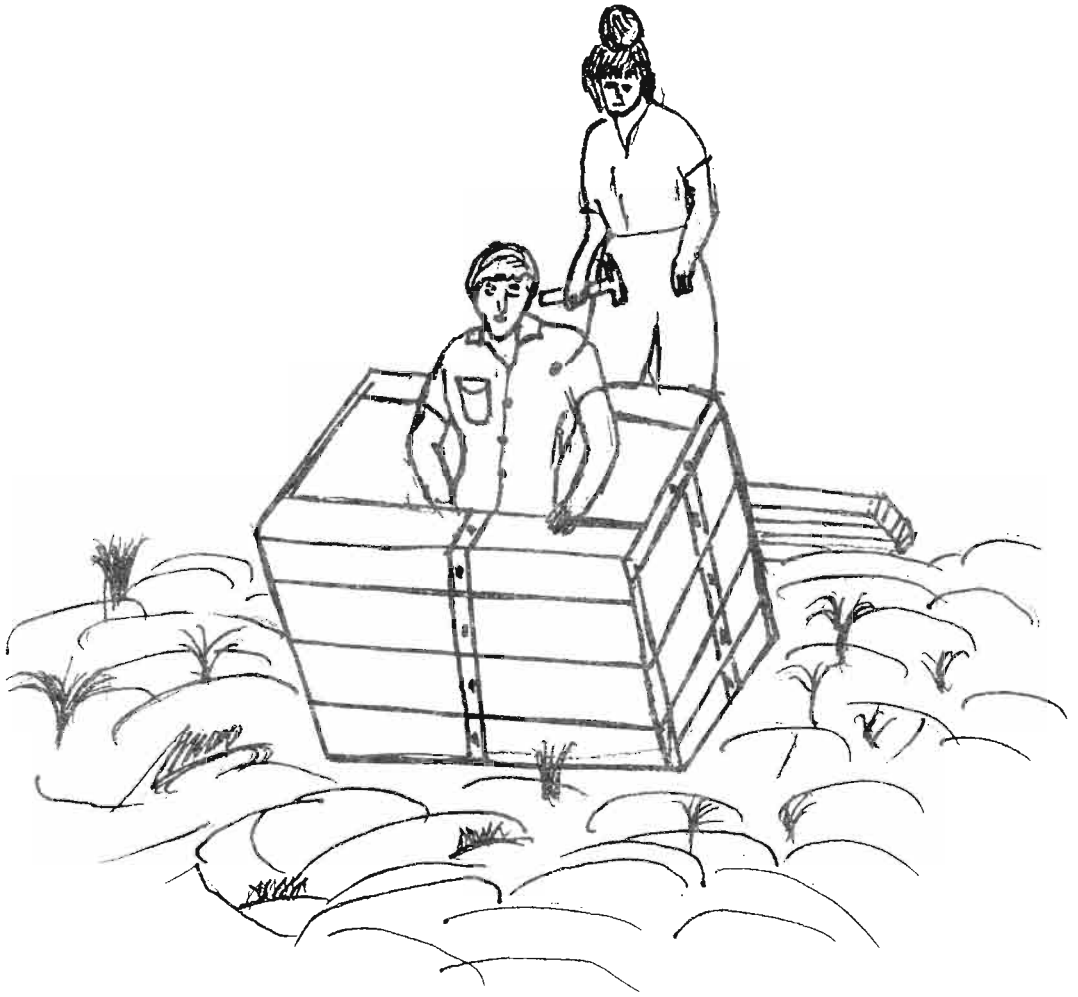
pa'inne, "halga'nen?" Pa'inne, "Ga'i ku ta'u ngahalga'anne, pegge' ga' pe kitebi. Subey ingge ne bellihun bi bang takitebi." Pa'inne, "Eddo'un," pa'inne, "pī, bisan ga' tu'u ella kamihin, belli kami bang kabaya'an kami."

Paghulangkad Abunawas magubas hap luma' ne, pinanangkit we' ne kahunin, inubasan we' ne pī si luma' nakura'in. A na, tala pe siye duk kahunin, kēgan ne, magkaleg-kaleg ne anda nakura'in kapitu'-pitu'. Kalna pegge' makasinna-sinna kahunin. Pagtekka la'i diyata' luma', "Allō," pa'inne, "Abunawas, piye," pa'inne, "manuk-manuk iyan? Asal bennal te'ed manuk-manuk diyalem iyan?" Pa'inne, "Bennal, bang," pa'inne, "da'akku missā iyan, missā." Pa'inne, "Piye?" Bisan hadja de ngibu makajari ne, pabellihanku de ngibu." "Allō, hunit," pa'in anda nakura'in. "Na," pa'inne, "bang ga'i bellibi de ngibu, bo'oku hap luma'." Nambung ne hep nakura'in amban diyalem kahun, "Bellihun ne ku, bellihun ne ku." "A na, ga' kitenu iyan," pa'in Abunawas, "mekebelli ne si ka'am. Pasōng pe iyan bissāhanne bang lu ne si ka'am. Subey kuwe'itu," pa'inne, "bang de ngibu pilak du ga'i eddo'ku, subey," pa'inne, "bang bayedanbi duwe ngibu pabellihanku." "A na hunit ne belli kami de ngibu." "A ga'i ku," pa'in Abunawas, "subey bang eddo'bi duwe

ngibu eddo'ku, eddo'ku ne si ka'am." Pa'in anda nakura'in, "De ngibu ne hadja, Abunawas." "A, ga'i ku bang de ngibu, subey duwe ngibu." "Na ga'i takole' kami, ga' tu'u ella kamihin." "Na bo'oku hap luma'." "Na ga' dapat kami, bang duwe ngibu, subey bang de ngibu belli kami." "Bellihun ku, bellihun ku," pa'in manuk-manukin. "Ekka," pa'inne, "pilak, eddo'un, iyu' lu'u dem ba'ul." "Na ga' kitebi iyan? Ekka ko' pilak, pa'in manuk-manukin i' ko' dem ba'ul, bellihun bi ne. Subey kuwe'itu ga'i eddo'ku bang duwe ngibu, subey bang ngatu ka'am subey bellibi tellu ngibu, bang duwe ngibu sa' ga'i ne eddo'ku. Sababnen, pegge' iyu' ne missā-missā manuk-manuk iyan." "Bellihun bi ku bisan tellu ngibu." "Na ga' kitebi iyan, mekebelli ne," pa'inne, "bisan tellu ngibu, mekebelli ne."

Na, manjari inin tabelli we' anda nakura'in tellu ngibu. Mageddo' ne siye si tellu ngibu. Ta'amban ne nakura'in la'i si me' andanen. Subey tabayedan tellu ngibu. Paglumikut Abunawas, iluka ne we' me' andane. Magkaleg-kaleg ne me' andanen, we' manuk-manuk miya'an, pegge' ta'u missā. Pagluka-luka we' de kahunin, pagpayamde, nakura'in, elladen hati' mala'i diyalem kahunin. Manjari inin, "Aba aba," pa'in me' andanen, "tiya' hep hati' ellaten pinabellihan Abunawas si kitehin. Hadje ne

pahap," pa'inne, "pakapadupangan Abunawas si kite." Lowal teppet patondok nakura'in na'an diyalem kahunin. Ga' ne maka'ara'-ara' paluwas amban diyalem kahun. Kalna iya' pu Abunawas, labi-labi bang andane pitu'in. Dembuwa' iye nakura' si diyalem paglahat, dayahan, ge'esan, ekka tindegne. We'ey iye tapadupang we' dembuwa' a'a miskin.

Paghulangkad ne ngalingan me' tindegne. Tekka me' tindegne, pa'inne, "Linganante ka'am," pa'inne, "pī ka'am, da'akun bi aku tahala' Abunawas. Da'a iye da'akun tu'u si lahat inin. Kalna bang sa inin pamikil Abunawas ujud papateyne ku bang pinabellihanin." Pa'inne, "Bakas ne ku pabellihanne, subey," pa'inne, "kaw ku papateyne. Da'akun aku tahala' du'un-du'un. Bang ga'i iye tahala', bono'un bi aku."

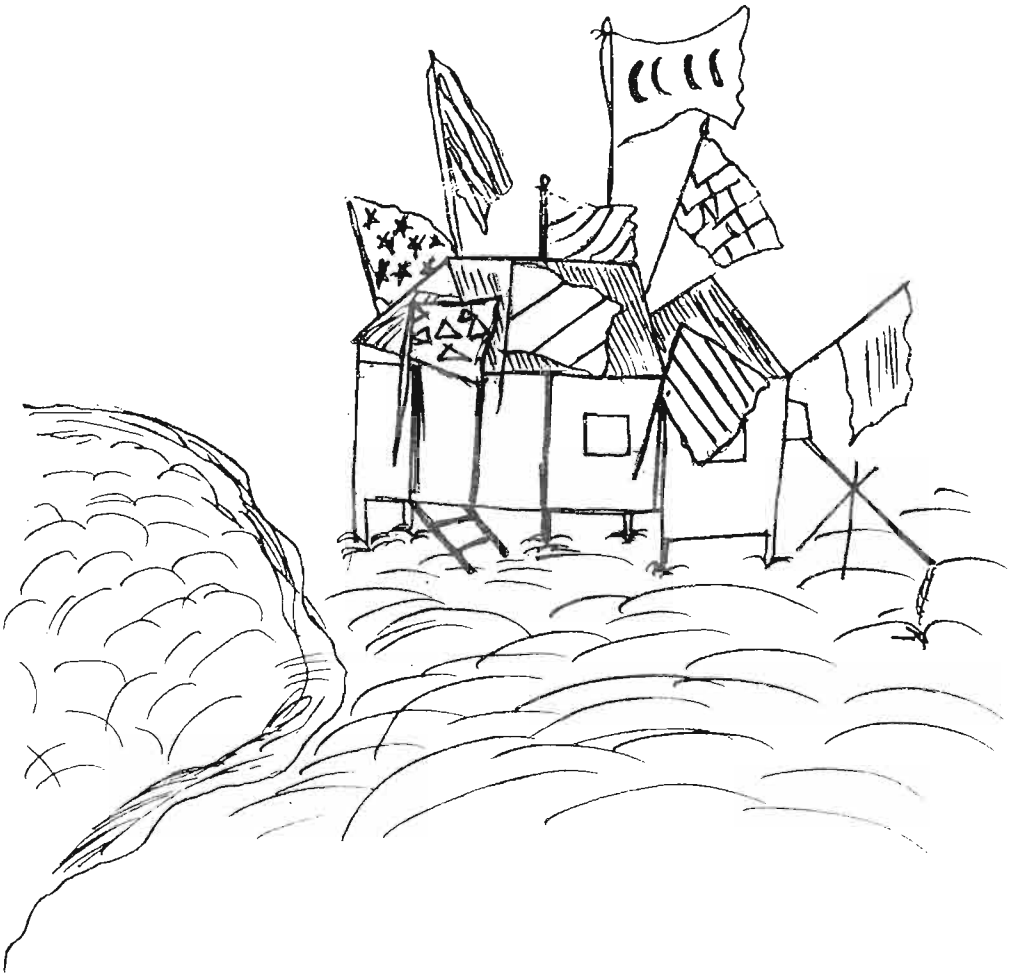
Hap pī ne me' dara'akan nakura'in ampatpū' duk ampat ekkanen magalmas kemon. Pagtekka la'i, "Aha," pa'in Abunawas, "we'ey te'," pa'inne, "anay-anaybi sa iyu' mekededdut-keddut, ine te' akabi lu?" Pa'inne, "Abunawas, dina'ak kami hap pitu we' nakura'in dina'ak ko' ka'am tahala' amban lahat inin, bang ga'i ko' ka'am tahala', bugtu' hadja dina'ak kew binono' si kami." "Oy, ine te'," pa'inne, "kabunsihan nakura' si kamihin, bu gana' duse kami si iye. Na akahanun nakura'in, da'a kami binasane, subey magmemes kami

dahu'. Memes kami dahu' me' panyap kamihin, bu ne kami tahala'. Ga'i kami makasagga' si iye, kalna iye nakura'in. Subey iye me' kahunitin bang kami tahala' si lahat danglahat, gana' katekkahan kami, marasahi kami. Subey luma' kamihin, da'a iye ngamā-ngamā, asal bo'o kami."

Paglumikut me' bata'an nakura'in, binanugan we' ne luma'in paliput, binettadan banug ka'ampat pidjū, asal bo'one, bahasa patulak ne iye, tulak tungan-tungan iye bo'one luma'nen, subey luma'nen du pagbewutuhannen, pegge' gana' kappalne gana' bewutune gana' kulentonne, subey luma'nen iye bino'onen.

Na pagtekka la'i si luma' nakura'in, "Na sa'ingge," pa'inne, "bissā Abunawasin." Pa'inne, "Ga'i kew dina'ak suse bu ne siye tahala' ne, subey tahala' siye subey ko' tabo'one luma'den kalna kaw ko' bang niya' patahala'ande, lahat antag-antag gana' luma'de, marasahi siye." "Na, hāp ne," pa'in nakura'in, "subey tellum bahangi binna'an payamanun bi Abunawas, la'i du ke atawa patulak ne."

Ta'abut tellum bahangi, binisita ne isab pī, pinayaman. Pagtekka la'i ga'i ne takite luma' Abunawasin we' panji, pinanji-panjihan luma' Abunawasin. Tinilew we' me' bata'an nakura'in bang ine hāti miya'an. Pa'inne, "Banug, subey," pa'inne,

"iye ga'i katumahala'an kamihin, ga'i," pa'inne, "ngatu nihup baliyuhin. Ga'i pa'in usa' luma'tu, bu ga'i," pa'inne, "makajari bang ta'amban kami pagluma'an kami, marasahi kami. Bang nihup baliyu iyan, tumahala' hadja kami. Akahanun nakura'in, bang ga'i nihup baliyuhin ga'i kami tumahala'. Sababnen," pa'inne, "ga'i usa' luma'in."

Balik ne isab bata'an nakura'in pi si iye. Pagtekka la'i, "Na, sa'ingge? Ine helling Abunawas? I' pe atawa ga' ne?" "I' pe," pa'inne, "Nakura'. Bu ne," pa'inne, "luma'ne ley ga'i ne takite we' panji. Pinanji-panjihan luma'nen, dina'akkun inakahan. Bu ne siye ley patulak ne, subey ga'i kata'uhan bang sangem ke bang ellew patulakden, ngagad-ngagad baliyu, bang niya' ne baliyu tumahala' ne siye ley. Kalna, panyap ne banugden." "A, dupang hati' Abunawas inin, asal padupangne ku hati'. Pi ka'am, bono'un bi. Tangguhun bi hadja tellum bahangi, e'? Pi ka'am, akahanun bi Abunawas bang ga'i si' tahala' tellum bahanginen, binono' ne Abunawas pinapatey ne. Papateyku ne te'ed ga' ne niya' patunggu-tunggu."

Balik ne isab bata'an nakura'in, "Na, we'ey ka'am mabalikin, ine," pa'inne, "panganda'akan nakura' ka'amin?" Pa'inne "Dina'ak kami hap pitu dina'ak kew te'ed

tahala' du'un-du'un, tinunggu kew tellum bahangi binna'an, bang ga'i kew tahala', da'a kew muggut-muggut, tellum bahangi binna'an pinapatey kew." "A, makajari," pa'in Abunawas. "Bang ga'i ku tumahala' makajari papateyne. Subey," pa'inne, "akahanun hadja iye bang gana' baliyu ellet tellum bahangi miya'an, na ga'i be ku inin tumahala', sababnen ga'i magubas luma'ku inin."

Na, inakahan ne isab nakura'in. "Payamanun be iyan," pa'in nakura'in, "kadupangan Abunawas iyan. Ine akane magubas luma'in bu i' kinalihan olommen, i' diyalem bulak. Subey," pa'inne, "ambat ne, ta'abut tellum bahangi amey-amey te'ed uldinku si ka'am gana' makatuntut, bono'un bi aku Abunawas duk andanen."

Ta'abut tellum bahangi, iye ne i' ellew pamono' Abunawasin, pa'in andanen, "Sa'ingge pamikilnun, Abunawas, ellew inin pinapatey ne kite." Pa'in Abunawas, "Iye taman ta'akkalkun duk iye taman tapikilkun," pa'in Abunawas. "Pegge' pinapatey ku ellew inin, pi kew melli kakana', duk niya' panaput aku." Ga' magbissā ekka anda Abunawasin, melli kakana' iye, kakana' pote' iyan sempū' duk lime metro. Asal ganta' manus a'a mamateyin.

Pagtekka iye amban tabu'an makabo'o ne iye kakana' sempū' duk lime metro, missā ne anda Abunawasin, "Ine," pa'inne, "pamikilnun, Abunawas?" "Kalna kuwe'itu ne," pa'inne, "pamono' kitehin. Ga' niya' ta'akkalku," pa'in Abunawas, "hangkan ne kew da'akku magpanyap, magbelli kakana' sempū' duk lime metro. Sempū' duk lime metro iyan, maglabi ne pamutus kite duwangan." "Hāp ne," pa'in anda Abunawasin, "bang nuhut kew isab si pamikilku, niya' isab pamikilku ahat-ahat." "Na, na sa'ingge?" pa'in Abunawas. Pa'inne, "Pabāk kew," pa'inne, "pakiblat kew, kukubante kew duk kakana' pote' inin. Da'a kew pa'in," pa'inne, "usa' bang ga'i du kew da'akku usa'. Tiya' ku," pa'inne, "ngeddo' pakil, da'akte kew inadji'an." "Na, awe'," pa'in Abunawas, "makajari."

Pahulangkad Abunawas bu pabāk, kinukuban ne isab we' anda Abunawasin duk kakana' pote'in duk ngeddo' ne isab iye pakil dina'ak magadji'. Dina'ak inadji'an Abunawas, kalna we' matey ne Abunawas. I' ne isab me' pakilin, inadji'an Abunawas. Magadji' lella duk dende magliput na'an pu si Abunawas.

Papua' anda Abunawasin pī si nakura'in. Magtangis tekka la'i si nakura'in. "We'ey kew magtangisin," pa'in nakura'in. Pa'inne, "Hap pitu ku si ka'u, Nakura', pegge' ka'u

du nakura' diyalem paglahat inin. Abunawas ta'abut ne janji' si iyehin. I' ne matey. Manjari hangkan ku hap pitu si ka'u, ka'issa' subey kew nabang alata', kaduweenen subey kew meketuhut aku, pegge' Abunawas, ekka dusene si ka'u subey ampunnu, sarun bang si ka'ellumne, ga'i da'akku inampun si ka'u. Subey pegge' i' ne si kamateyne, bang ngatu kew subey ampunnu." "Na, hāp ne," pa'in nakura'in, "bang si' ka'ellum Abunawas akahante kew ilunan hadja gubi langit bang tiggelan kami ellum, ga'i kami maghāp duk Abunawas. Ga'i iye ta'ampunku. Subey pegge' matey ne Abunawas, nuhut ne ku ka'u, ampunku ne Abunawas."

Magtuhut ne anda Abunawasin duk nakura'in pī si luma'. Pagtekka so'osa la'i nakura'in, pagpayamne, i' ne pahantal Abunawas, duk inadji'an ne we' me' pakilin, pa'inne, "Nakura', duk kite ga'i kohap magkubul, pitu ne kew patapit pu si Abunawas, missā ne kew duk ne ga'i tanggalang lengngannen duk ne iye ga'i dinuse we' nu, ampunun ne Abunawas."

Pasōng ne isab nakura'in pī pu si Abunawas. "Abunawas," pa'in nakura'in, "magbissā kite bisan ne kew ga'i makasambung. Ampunun ku, iyu' ne kew ngamban, iyu' ne kew matey kuwe'itu. Duk ka'u isab," pa'inne, "ampunte kew amban dunya sampay si kandang ahilat," pa'inne,

"ampunte kew. Niya' dusenu si aku, bakas ne ku pinabellihan we' nu, ampunte kew." Sakali' missā nakura'in, pa'inne, "ampunte ne kew," donga' ne Abunawas amban pabākanne. "Magsukul ku," pa' inne, "Nakura', ampunnu ku hati'."

Makajari pe pinasōng-sōng. Subey patamante dahu' taman ī'. Wassalam.